

ВСЕСВІТНЯ ІСТОРІЯ

УДК 93/94 + 94(7/8) + 327 + 355

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/3.16>

Данилюк І.В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Пристайко В.В.

Національний інститут стратегічних досліджень

ФОКЛЕНДСЬКА ВІЙНА 1982 РОКУ: АРГЕНТИНО-БРИТАНСЬКИЙ ЗБРОЙНИЙ КОНФЛІКТ

В статті досліджується аргентино-британська війна за контроль над Фолклендськими островами у 1982 році. Фолклендські острови із початку колонізації виступали предметом суперечки щодо суверенітету: спершу між Британією та Францією (1765–1761), потім між Іспанією та Британією (1761–1776), а після 1820-х рр. – між Аргентиною та Британією. Кожна країна прагнула закріпитися на островах, оскільки Фолклендські острови мали стратегічне значення у Атлантичному океані.

Аргентина і Британія із кінця 1960-х років вели двосторонні переговори щодо майбутнього статусу островів. Між двома країнами 1960–70-х роках було досягнуто низки домовленостей, які сприяли розвитку комунікацій між Фолклендськими островами та Аргентиною. Проте із кінця 1970-х років переговори зайшли у глухий кут. Через відсутність прогресу у переговорах щодо майбутнього Фолклендських островів аргентинська хунта вирішила силою захопити острови, що було здійснено 2 квітня 1982 року.

Окупація Аргентиною Фолклендських островів мала різні оцінки, адже Аргентина твердила, що це було вирішення «колоніальної суперечки», натомість Британія засуджувала дії Аргентини, як збройну агресію.

Реакція Великої Британії на агресію Аргентини була різкою і безкомпромісною. Британія розгорнула роботу на двох фронтах: дипломатичному та військовому. Так, британські дипломати добились введення санкцій проти Аргентини, а також отримання допомоги від своїх союзників (країн Співдружності, країн ЄС та США). Після нетривалого періоду дипломатичного посередництва США, 21 квітня 1982 року Британія розпочала військову кампанію проти Аргентини на Фолклендських островах. Як наслідок Аргентина зазнала поразки й аргентинські збройні сили на Фолклендських островах капітулювали 14 червня 1982 року. У результаті Фолклендської війни 1982 р. Британія повернула контроль над островами.

Ключові слова: Фолклендська війна, Фолклендські острови, Аргентина, Велико Британія, Латинська Америка, Атлантичний океан.

Постановка проблеми. Фолклендська війна, відома також як Мальвінська війна¹,

¹ Аргентинці називають Фолклендські острови Мальвінськими, отож Фолклендську війну аргентинці за аналогією називають Мальвінською війною. Британці та аргентинці по-різному називають ці острови, що обумовлено історично. Назва «Фолклендські острови» була надана Джоном Стронгом, капітаном англійської експедиції, яка висадилася на островах у 1690 році. Капітан Стронг спершу назвав так протоку на честь Ентоні Кері, 5-го віконт Фолкленду (місто Фолкленд, Шотландія), який спонсорував дану експедицію. Із 1765 року назву Фокленди почали застосовувати не тільки до протоки, а й до островів – «Фолклендські острови». Натомість іспанська назва островів – Мальвінські острови, була надана французьким дослідником Луї-Антуан де Бугенвіль, який у 1764 році заснував перше поселення на островах, назвав територію на честь порту Сен-Мало (Франція), звідки походили колоністи. А у 1766 році за пактом Мілле (ісп. Pacte de Mille), Франція (колонія якої була першою на островах) передала острови Іспанії, відповідно іспанці, а потім й аргентинці використовують французьку назву – «Мальвінські острови». У 1965 році на 20-й Асамблеї ООН було ухвалено рішення, що ця територія позначатиметься усіма мовами як Фолклендські (Мальвінські) острови, а іспанською мовою як Мальвінські (Фолклендські) острови [14; 15].

1982 року – неоголошена війна між Аргентиною та Сполученим Королівством у 1982 році за контроль над Фолклендськими островами та прилежними островами Південна Джорджія та Південні Сандвічеві острови. Конфлікт розпочався 2 квітня 1982 року, із вторгнення Аргентини на Фолклендські острови, і завершився капітуляцією Аргентини 14 червня 1982 року, та відновленням суверенітету Великої Британії над Фолклендськими й прилежними островами [14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній історіографії Фолклендській війні присвячена низка праць. Особливу увагу Фолклендській війні приділяють британські науковці та публіцисти: праця М. Кокелла «Історія Фолклендських островів» [15], в якій подана історія

Фолклендських островів. Про хід воєнної компанії розповідають автори П. Едді, М. Лінклейтера, П. Гіллмана у спільній праці «Фолклендська війна» [17]. Цікавими матеріалом для дослідження виступають мемуари британського адмірала Сенді Вудворда «Фолклендська війна. Мемуари командувача фолклендської ударної групи» [2]. Про роль дипломатії під час Фолклендської війни розповідає Л. Фрідман у праці «Офіційна історія Фолклендської кампанії» [18] та Дж. Гебель «Боротьба за Фолклендські острови: Дослідження правової та дипломатичної історії» [19]. Натомість Г. Боунд у праці «Жителі Фолклендських островів під час війни» [11], розповідає про життя фолклендців під час війни.

Тематика Фолклендської війни, або як її називають у Аргентині – Мальвінська війна, також актуальна для аргентинських дослідників. Так, про наслідки війни за Фолклендські острови для Аргентини пише професорка П. Ларрус [3]; детально про Мальвінську війну пише Ф. Лоренц [25]; про причини Мальвінської війни розповідає А. Белен-Родрігес [10]; цікавими виступають спогади аргентинців про участь у цій війні [3; 9].

У вітчизняній історіографії Фолклендській війні окремі дослідження присвятили О. Проскуренко у праці «Фолкленди 1982: Невідома війна» [6]. С. Пик, яка досліджує Фолклендську війну 1982 р. через призму «особистісного чинника» [5], а також ряд публіцистів, як от А. Войтко [1] та Д. Шурхало [8].

Цікаво відзначити, що цей аргентино-британський конфлікт за Фолклендські острови науковцями та публіцистами описується різними термінами: так, одні називають Фолклендську війну «застарілою неокolonіальною авантюрою» [23], «колоніальною суперечкою» [5], «архаїчною імперською суперечкою» [23], «останньою імперською війною Британії» [8], «особливою колоніальною ситуацією» [3], «виживанням колоніалізму» [27, с. 9]; другі «боротьбою за свободу та демократію» [23], війною коли «демократія перемогла диктатуру» [8], треті – «моментом національної величі» [23], «підтвердженням британської могутності» [8]; а інші вважають, що «цього не мало бути» [23].

Постановка завдання. Мета статті: дослідити причини, перебіг та наслідки Фолклендської війни 1982 року. Досягнення мети дослідження передбачає розкриття наступних **завдань**: проаналізувати причини аргентино-британського конфлікту; дослідити дипломатичне посередництво між Аргентиною та Британією, проаналізувати перебіг воєнних дій за Фолкленди; розглянути

наслідки Фолклендської війни для Аргентини та Великої Британії.

Виклад основного матеріал. Після важкої перемоги у Другій світовій війні та із початком антиколоніального процесу в Африці та Азії, колишні європейські імперії (Британія, Франція, Іспанія, Португалія, Нідерланди) виглядали ослабленими. Оцінюючи тенденції розпаду європейських імперій, аргентинський уряд побачив можливість нагадати про свої претензії щодо Фолклендських островів, які контролювала Британія [8]. Так, у 1945 році Аргентина здійснила офіційний запит щодо вирішення питання суверенітету щодо Фолклендських островів у ООН. Аргентинський запит був формальним. Однак, у 1946 році, президентом Аргентини було обрано генерала Хуана Перона, який із 1946 р. почав активно просувати ідею перегляду спірних територій із сусідами Аргентини (в тому числі й щодо Фолклендських островів) [21].

Активізувались аргентинські дипломати, які наполягали на необхідності вирішити питання Фолклендських островів. Британія відреагувала на запит Аргентини трічі (1947, 1948, 1955) пропонуючи вирішити питання щодо Фолклендських островів у Міжнародному суді в Гаазі. Проте Аргентина відмовлялася від міжнародного судового процесу [30, с. 21]. У 1953 році президент Аргентини Хуан Перон навіть зробив пропозицію Британії щодо можливості купити Фолклендські острови, але британський уряд відхилив пропозицію [29].

Старанням аргентинських дипломатів, у 1965 році питання Фолклендських островів було винесено на обговорення в Генеральній Асамблеї ООН, в результаті чого було прийнято резолюцію, яка закликала Британію та Аргентину продовжити переговори щодо пошуку мирного вирішення питання про суверенітет, яке б «звужало на положення та цілі Статуту Організації Об'єднаних Націй та інтереси населення Фолклендських (Мальвінських) островів» [32].

Із 1965 року уряди Аргентини та Великої Британії вели двосторонній переговорний процес щодо майбутнього Фолклендських островів під егідою ООН. Сторонам вдалося досягнути певного прогресу, було розроблено кілька проектних альтернатив, які мали вирішити суперечку [13]. Зокрема й проект «*lease-back*» запропонований урядом Британії, за яким над Фолклендськими островами визнавався суверенітет Аргентини за умови передачі островів у зворотну оренду Британії на 99 років [5, с. 78].

У результаті аргентино-британських переговорів у 1971 році було укладено угоду про комунікації, яка відкривала авіа-сполучення між Фолклендськими островами та Аргентиною, що в свою чергу сприяло розвитку туризму й торгівлі, а також надавало доступ фолклендцям до аргентинських лікарень, шкіл тощо [23]. Угода 1971 року була певним сигналом для Аргентини, адже залежність жителів острова від Аргентини збільшувалась, разом розширювались комунікації із Аргентиною, що могло сприяти взаємній інтеграції [13].

Варто зазначити, що у другій половині ХХ ст. Фолклендські острови втрачали своє стратегічне значення для Британії. У ХІХ ст. Фолклендські острови були важливим стратегічним об'єктом в Південній Атлантиці для дозаправки вугіллям британських військових, торгових та рибальських кораблів, однак в «часи нафти» Фолклендські острови більше не були стратегічними для британського флоту [8]. А із відкриттям у 1914 році Панамського каналу стратегічне значення Фолклендських островів зменшувалося [30, с. 21]. Більше того, британський уряд на початку 1982 р. навіть планував скоротити свою військову присутність на Фолклендських островах [8]. Отож, лейбористський уряд Британії був готовий іти на домовленості із Аргентиною щодо Фолклендських островів.

Натомість жителі острова виступали проти ініціативи передачі острова Аргентині. Так, місцеві жителі категорично відповідали: «Ми – британці. І нас не цікавлять ваші плани щодо нового світу, в якому ми повинні стати аргентинцями» [5, с. 73]. Фолклендці навіть організували своє лобі у британському парламенті. Все ж лейбористський уряд продовжував курс нормалізації відносин із Аргентиною та вирішення статусу островів. Навіть британський міністр Едвард Роулендс схиляв жителів островів до компромісу із Аргентиною, переконуючи фолклендців у перспективах розвитку торгівлі і туризму між островом та Аргентиною, а також необхідності поступки суверенітетом над островам в обмін на 99-річну або довшу оренду для Британії, окремо мали б узгодити умови щодо додаткових гарантії безпеки, мови тощо [23].

У 1979 році із поразкою лейбористського уряду й приходом до влади консерваторів, на чолі із Маргарет Тетчер, політика щодо Фолклендських островів стала неоднозначною [8]. Новий міністр Ніколас Рідлі, який в уряді М. Тетчер відповідав за керівництво Фолклендськими островами, був налаштований на угоду з Аргентиною, але він

наштовхнувся на спротив фолклендського лобі у парламенті. А прем'єр-міністр М. Тетчер, хоча офіційно не заперечувала можливість передачі суверенітету над Фолклендами, все ж категорично заявила, що «нічого не можна робити без згоди острів'ян» [23].

З іншої сторони, дії Аргентини теж ускладнювали переговори: так, у 1966 році група аргентинських націоналістів захопила літак й здійснила невдалу спробу захоплення Фолклендів для Аргентини; у 1976 році Аргентина, без згоди Британії, висадила експедицію на Південних Сандвічевих островах; а у 1977 році Аргентина припинила торгівлю із Фолклендськими островами та перервала авіасполучення [21].

З кінця 1970-х рр. уряд Британії «демонстрував переговори» із урядом Аргентини, але позиція офіційного Лондону, що рішення «за жителями острова» давала розуміння, що насправді Британія не буде іти на поступки. Така позиція Британії не влаштовувала уряд Аргентини. Переговори щодо суверенітету Фолклендських островів зайшли в глухий кут [28]. Як наслідок Аргентині вирішили приступити до розробки військового сценарію повернення суверенітету над островами [5, с. 73].

У цей період у Аргентині владу захопила військова хунта, яка у 24 березня 1976 року усунула в. о. президента Ісабель Мартінес де Перон (яка стала президентом після смерті свого чоловіка президента Хуана Перона) й встановила диктатуру в Аргентині відому як «процес національної реорганізації» [1]. Рішення аргентинської хунти вторгнутись на Фолкленди пояснюється деякими дослідниками [24], як намагання «легалізувати в очах населення свою владу», «мобілізувати давні патріотичні почуття аргентинців до островів», а також відвернути увагу населення від «хронічних економічних проблем» та терору «брудної війни» в Аргентині [24]. Аргентинський дослідник Андреа Белен-Родрігес вважає, що «економічна катастрофа» спонукала хунту вдатися до військового сценарію, адже на початку 1980-х років аргентинське суспільство «переживало глибоку економічну, соціальну та політичну кризу» [10, с. 3–4]. Не в останню чергу, агресія була наслідком чергового військового перевороту в Аргентині [10, с. 4], де у грудні 1981 року владу захопила нова хунта на чолі з генералом Леопольдо Галтієрі (в. о. президента), бригадним генералом Базиліо Ламі-Дозо та адміралом Хорхе Анайя. Саме адмірал Хорхе Анайя наполягав на військовому варіанті повернення Фолклендських островів [24]. Президент Галтієрі задекларував, що він дотримувати-

меться «жорсткої лінії у зовнішніх справах» [21]. Щоб заспокоїти аргентинців хунта вирішила вдатись до повернення Мальвін [1], оскільки повернення Фолклендських островів мало «політичний та соціальний консенсус» в аргентинському суспільстві [27, с. 10].

Переговори між Британією й Аргентиною ще тривали, а аргентинський уряд вже розробляв операцію «Розаріо», яка передбачала військове захоплення Фолклендських островів [30, с. 20]. Вторгнення планувалося на червень (середину зими в Південній Атлантиці), але операцію змінили, скориставшись захопленням групою аргентинських торговців острова Південна Джорджія. Адже, 19 березня 1982 року, на острові Південна Джорджія, під приводом демонтажу старого китобійного складу, висадилося декілька десятків аргентинських торговців металобрухтом (за іншою версією – це були спецпризначенці ВМС Аргентини), які не тільки шукали металобрухт, а й підняли на острові аргентинський прапор. Процедуру підйому аргентинського прапора на острові Південна Джорджія зняли аргентинські журналісти, а потім ці кадри потрапили і у міжнародні медіа. [6, с. 10]. Британія на дії аргентинців на острові Південна Джорджія відповіла дипломатичним протестом з вимогою повернути британський прапор наказала аргентинській експедиції покинути острів [6].

Через дипломатичний протест Британії уряд Аргентини почав побоюватися, що Британія у відповідь на дії аргентинців посилить свою військову присутність на Фолклендських островах, а отже буде втрачено момент [23]. Буенос-Айрес зробив ставку на повне вторгнення [21].

У Лондоні маневри аргентинських ВМС викликали підозру Джона Нотта, міністра оборони Британії, який ввечері 31 березня 1982 року повідомив М. Тетчер, що аргентинський флот здійснює маневри, які можуть бути навчальними або готуються до захоплення Фолклендських островів [30, с. 25]. Маргарет Тетчер терміново скликала нараду міністрів. На екстреному засіданні міністрів Маргарет Тетчер звернулася за порадою до адмірала Генрі Ліча, головнокомандувача Королівським ВМФ, який беззастережно відповів, що «роль Великої Британії в міжнародних справах матиме мало значення в майбутньому, якщо вона нічого не робитиме» [30, с. 25]. Адмірал Ліча запропонував сформувати оперативну групу із есмінець, фрегатів та десантних кораблів й направити її у район Фолклендів. Оперативна група мала бути готовою до виходу через 48 годин після ухвалення рішення [2]. 1 квітня було віддано наказ

на підготовку передислокації на південь до Фолклендів [18]. Але передислокація Королівського флоту до Фолклендів потребувала трьох тижнів часу через значну відстань [30, с. 25].

Пізно ввечері 31 березня 1982 року, британці перехопили сигнал від ВМС Аргентини до аргентинського підводного човна «Санта-Фе», який наказував провести розвідку берегів для висадки поблизу Стенлі. Тому уже було відомо, що «вторгнення на Фолклендські острови – неминуче» [30, с. 25]. Уже 1 квітня 1982 року королівські морські піхотинці на Фолклендах готувались до оборони: заблокували транспортними засобами аеродром Стенлі та розтягнули колючий дріт на прилеглих пляжах [30, с. 25].

2 квітня 1982 року о 4.30 ранку ВМС Аргентини (дві тисячі аргентинських піхотинців), без оголошення війни, вторглися на Фолклендські острови й захопили їх. Аргентинські збройні сили зустріли незначну протидію (на острові було лише 57 морських піхотинців, 11 моряків та 23 поліцейських) швидко оволоділи адміністративними будівлями та стратегічними об'єктами [9; 25]. Усі комунікації із Лондоном було заблоковано аргентинцями. Уже о 9.30 ранку генерал Леопольдо Гальтієрі оголосив – «Мальвіні наші!» [1]. Аргентинська агресія привернула міжнародну увагу до Фолклендських островів й, водночас, зробила їх загальновідомими у Великої Британії [5].

Захопивши Фолклендські острови аргентинська хунта призначила генерала Маріо-Бенжаміна Менендеса військовим губернатором окупованих островів [11, с. 81]. Порт-Стенлі відразу ж було перейменовано на Пуерто-Аргентино, а офіційною мовою введено іспанську [1]. Паралельно аргентинська військова адміністрація розпочала репресії проти острів'ян, яких вважала загрозою для свого панування на Фолклендських островах. У військової адміністрації, яка прибула на острів, уже були «папки» із даними на потенційно небезпечних жителів Фолклендських островів. Аргентинською військовою адміністрацією було заарештовано усіх фолкленців, які могли стати в опозицію до аргентинського панування на островах. Деяких із арештованих військова адміністрація вислала із островів (було вислано Девіда Колвілла, редактора місцевої газети *Falklands Times*, а також декілька сімей британців, які проживали на Фолклендських островах із 1840-х років) [11, с. 81–88].

2 квітня 1982 року Міністерства оборони Аргентини повідомило Міністерство оборони Великої Британії, що «аргентинці перебувають на острові та контролюють його» [20]. Цього ж дня британський

журналіст Бі-Бі-Сі Лаурі Марголіс поспілкувався з жителем острова по радіопередавачу, який підтвердив те, що Аргентина захопила острів: «Вони приземлилися сьогодні вранці приблизно о 09:30 за Гринвічем на десантних кораблях, увірвалися в столицю Порт-Стенлі та захопили урядовий офіс, вони висадилися з важкою бронетехнікою. Зараз ми під їхнім контролем. Вони передають, що з усіма місцевими жителями поводитимуться як звичайні. Зараз у Стенлі досить мирно» [26].

Аргентина окупувала острови без попередження й без оголошення про вихід із переговорного процесу щодо Фолклендських островів, які велись між Аргентиною і Британією під егідою ООН із 1960-х рр. Такий агресивний крок щодо спірних островів у Лондоні сприйняли як «принизливий удар» й «підриз престижу Великої Британії у світі» [5, с. 74].

Швидко зорієнтувавшись уряд М. Тетчер приступив до розробки плану по деокупації Фолклендських островів. Так, 3 квітня 1982 р., на екстреному засіданні кабінету міністрів було ухвалено рішення про розробку плану повернення островів, яке було схвалено Палатою громад. 6 квітня уряд Тетчер сформував військовий кабінет (уперше після Другої світової війни) [1] для щоденного політичного моніторингу за розробкою й реалізацією плану із повернення островів [18]. Як вважає українська дослідниця Світлана Пик у контексті Фолклендської кризи «рішення задіяти війська було єдиноправильним як для збереження уряду Тетчер при владі, так і для позиціонування Великої Британії на міжнародній арені» [5, с. 74]. В іншому випадку довелося б визнавати провал «фолклендської політики», що врешті б призвело до відставки уряду Тетчер [5, с. 74].

Ще 2 квітня 1982 року Велико Британія розірвала дипломатичні відносини із Аргентиною й розпочала дипломатичний наступ, щоб завдати фінансових та санкційних обмежень Аргентині. Першим результатом були санкції ЄС проти Аргентини. Низка європейських країн розірвали контракти й співпрацю із Аргентиною. Лондон отримав політичну підтримку від країн Співдружності Націй, а саме: Австралії, Канади та Нової Зеландії, які відкликали своїх дипломатів із Аргентини [19]. А президент Франції, Франсуа Міттеран, попри розбіжності із Лондоном щодо політики у Європі, першим запропонував допомогу уряду Тетчер. Міттеран особисто зателефонував до Тетчер щоб запропонувати підтримку [1]. Франція наклала ембарго на продаж зброї та допомогу Аргентині, також Франція надала Британії можливість вико-

ристовувати свій порт і аеродром у Дакарі (Сенегал). Інший союзник Великої Британії – США, спершу пробували виступити посередником, але не досягнувши успіху в переговорах між Аргентиною та Британією, згодом підтримали Британію наклавши санкції на Аргентину [1; 5].

Слід відзначити, що і у Аргентини появились союзники, а саме Куба, яка активно виступала за підтримку Аргентини; Перу, уряд якої навіть таємно намагався закупити боєприпаси у Франції для Аргентини; Лівія, яка надавала озброєння Аргентині. Таємно Аргентині допомагав СРСР; також таємно Аргентині допомагав Ізраїль, оскільки Менахем Бегін, тодішній прем'єр-міністр Ізраїлю, перебував у конфлікті із урядом М. Тетчер через політику Лондону на західному березі річки Йордан [1].

Паралельно британські дипломати працювали в ООН: за поданням Ентоні Парсонса, посла Великої Британії в ООН, Рада Безпеки ООН ухвалила Резолюцію 502 [33], яку підтримали Британія, США, Ісландія, Франція, Японія, Того, Уганда, Гаяна, Японія, Йорданія та ін., «утримались» під час голосування СРСР, КНР, Польща, Іспанія; «проти» виступила Панама [5, с. 73]. Резолюція 502 декларувала, що «існує порушення миру в районі Фолклендських (Мальвінських) островів», закликала «уряди Аргентини та Сполученого Королівства шукати дипломатичне вирішення їхніх розбіжностей і повністю поважати цілі та принципи Статуту Організації Об'єднаних Націй» й вимагала «негайного виведення всіх аргентинських військ з Фолклендських (Мальвінських) островів» [33]. Резолюція 502 – була дипломатичною перемогою Великої Британії, оскільки резолюція закликала до виведення лише аргентинських збройних сил, а у випадку відмови Аргентини – це автоматично ставало порушення статуту ООН. Цікаво відзначити, що Резолюція 502, яку розробив й подав Ентоні Парсонс, уникала питання про суперечку щодо суверенітету над Фолклендськими островами, оскільки це могло спрацювати проти Британії. Натомість Резолюцію 505 [34], що закликала до негайного припинення вогню – була ветою Британією та США [31].

Уряд Аргентини відмовився виконувати вимоги Резолюції 502. Коста Мендес, міністр закордонних справ Аргентини, зробив заяву в якій задекларував, що Аргентина в односторонньому порядку вирішила «класичну колоніальну суперечку» та «відновила історичну справедливість» [5, с. 73]. Аргентина наполягала на правомірності своїх дій щодо Фолклендських островів [9].

У ролі посередника виступили США, які мали дружні відносини як із Британією, так із Аргентиною [19]. Британія розраховувала на підтримку США із огляду на історичні «особливі відносини» між США та Великою Британією [5, с. 74], а також із огляду на особистісні відносини між прем'єр-міністром Маргарет Тетчер і президентом Рональдом Рейганом [4, с. 72–74], які навіть називали своєрідним «золотим стандартом» [12].

Проте у адміністрації США погляди розходяться: так, Пентагон виступав за підтримку Британії [1]. Наприклад, Каспар Вайнбергер, очільник Пентагону, висловився за підтримку Великої Британії, заявивши: «...на мою думку, це дуже простий та очевидний випадок... З одного боку, маємо корумпований військовий режим Аргентини, а з іншого – нашого старого, вірного союзника і члена НАТО» [5, с. 76]. Натомість ЦРУ наполягали на підтримці Аргентини. Оскільки із 1980-х років уряд Аргентини був союзником США у боротьбі із комуністичними рухами в латиноамериканському регіоні. Більше того США побоювались, що якщо доведеться підтримувати Британію, аргентинська хунта піде на зближення з СРСР, що суперечило інтересам США² [1; 5, с. 76]. Так, Дж. Кіркпатрік, американська посол в ООН, вважала, що «в інтересах США було підтримати не Британію, а Аргентину, яка не дозволить поширитися комунізму в Латинській Америці» [1].

Як не парадоксально, проте у аргентинсько-британському конфлікті за Фолклендські острови саме США могли опинитися в найбільшому геополітичному програві. У ситуації, що склалася Р. Рейган не міг не діяти. Тому Рональд Рейган уповноважив Олександра Хейга, держсекретаря США, виступити посередником задля мирного врегулювання конфлікту між обома союзниками [5, с. 76].

8 квітня 1982 р. до Лондона прибув Олександр Хейг, який поділився із М. Тетчер американською пропозицією щодо можливого мирного вирішення кризи, яка базувалась на «ідеї про спільну аргентино-британську адміністрацію на Фолклендах»

[5, с. 79]. Маргарет Тетчер не однозначно сприйняла пропозицію Хейга [17] і наполягала на тому, що уряд Британії буде вести «переговори про майбутнє острові за умови виведення аргентинських військ з Фолклендів і відновлення там британської адміністрації» [5, с. 79]. Після наради із прем'єр-міністром Британії, держсекретар США попрямував до Аргентини. Під час переговорів у Буенос-Айресі Хейг переконував аргентинське керівництво, що «повернути собі суверенітет над Фолклендами Аргентина зможе лише за умови виведення військ і вироблення спільного з британцями механізму адміністрування на островах до остаточного вирішення питання суверенітету» [5, с. 80]. Проте аргентинська хунта не бажала повернення британської адміністрації на Фолкленди [17], так міністр закордонних справ Аргентини Коста Мендес заявив, що «суверенітет Аргентини має бути попередньою умовою будь-яких переговорів» [5, с. 80].

11 квітня держсекретар Хейг повернувся до Лондона, де передав повідомлення від уряду Аргентини, однак уряд Британії рішуче відмовився від компромісу. Позиція уряду Тетчер залишалася незмінною «жодних переговорів про майбутній статус Фолклендів, доки аргентинські війська не будуть виведені з островів» [5, с. 80], а в майбутніх переговорах обов'язково враховувати побажання острів'ян. Зібравши вимоги двох сторін Хейг підготував проект попередньої угоди. Проект Хейга передбачав: спільне виведення військ (і аргентинських і британських); створення тристоронньої комісії із представників Аргентини, Британії та США; відновлення місцевої адміністрації під наглядом комісії; повернення до переговорів щодо врегулювання суверенітету над островами [5, с. 80]. Проект було запропоновано двом сторонам.

16 квітня Хейг прибув до Буенос-Айреса, де аргентинська хунта відкинула його пропозицію, оскільки проект Хейга хунта вважала «пробританськими», й запропонувала альтернативний проект угоди. Цей аргентинський проект передбачав широке представництво для Аргентини на перехідний період; повний доступ Аргентини до островів; вирішення суперечки щодо суверенітету над Фолклендськими островами на основі принципу територіальної цілісності Аргентини. Оскільки «човникова дипломатія» Хейга не мала успіху, він повернувся в США для попередніх консультацій (передбачалось продовження переговорів). Утім адміністрація США вирішила припинити посередництво у зв'язку із відсутністю

² Більше того, напередодні вторгнення, деякі американські держслужбовці саботували підтримку Великої Британії. Наприклад, 6-8 березня 1982 р. Т. Ендерс, заступник держсекретаря США із внутрішньоамериканських питань, перебував у Аргентині, де вів переговори щодо розвитку американо-аргентинської співпраці. Попередньо британські дипломати звернулись із проханням до Т. Ендерса, щоб він вплинув на своїх аргентинських колег й переконав їх «знижити градус напруги» щодо Фолклендських островів. Однак британське прохання було проігнороване, натомість Т. Ендерс запевняв уряд Аргентини, що США дотримуватимуться нейтралітету в аргентино-британській суперечці [5, с. 76].

прогресу [5, с. 80–81]. А уже 30 квітня адміністрація президента Рейгана оголосила, що вони підтримують Британію у цьому конфлікті [17].

Поки тривало миротворче посередництво США, Британія готувалась до війни. Британський уряд, який окупацію Фолклендських островів, сприйняв як акт приниження Великої Британії, розуміючи складність військового повернення островів, все ж вирішив дати відсіч агресору і продемонструвати міжнародній спільноті, що «жодну військову агресію не можна вважати легітимною» [5, с. 73]. Британія задекларувала вступ у війну з метою забезпечення «принципу недопущення й неприйняття силової агресії в міжнародних відносинах» [5, с. 74]. Такий крок був зроблений щоб нівелювати закиди Аргентини, що це «колоніальна суперечка», також Британія відкидала будь які закиди, що це війна за заморські території [5, с. 74].

Водночас, після захоплення Фолклендських островів між двома країнами розпочалося ідеологічне протистояння: так, Аргентина декларувала себе як країну, що бориться із залишками колоніалізму; країною, яка дала відсіч колоніальній імперії й повернула свої острови [21]. Натомість, у Британії зазіхання аргентинської хунти на суверенітет Фолклендських островів перегукувалось із зазіханнями нацистської Німеччини на суверенітет Британських островів у 1940-х роках. Окрім того, тісна співпраця свого часу уряду Аргентини із урядом «Третього рейху», а після завершення II-ї світової війни надання Аргентиною притулку німецьким високопосадовцям посилювало ідеологічні розходження між Лондоном та Буенос-Айресом [5, с. 75].

Британський військовий кабінет із 8 квітня розробляв план повернення Фолклендських островів військовим шляхом, цей план відомий в історії під назвою операція «Corporate». Відновлення Британської влади над Фолклендськими островами вважалось складним завданням [16], через логістичні виклики ВМС США оцінювали шанси британського контрвтручання як «військово неможливі» [22, с. 72], й тодішній міністр оборони Британії, Джон Нотт вважав операцію із військового повернення Фолклендів «нежиттєздатною» [30, с. 24].

До середини квітня, коли тривав процес посередництва США, воєнні дії не велись. У цей час Британія перекидала свій флот на південь Атлантичного океану. Британія формувала авіабазу на острові Вознесіння, посеред Атлантичного океану, де мав бути основний пункт базування ВПС (військово-повітряних сил) Британії в операції із

визволення Фолклендських островів. Саме із острова Вознесіння 21 квітня розпочалася наступальні дії Британії проти Аргентини.

21 квітня 1982 року британці спробували закріпитись на льодовику Фортуна, який дрейфував неподалік Фолклендських островів і мав виступити спостережним пунктом, проте складні погодні умови змусили відмовитись від цього плану [21].

Після невдалої спроби закріпитися на льодовику Фортуна, ВМС Британії вдалися до іншого плану, який передбачав закріплення на острові Південна Джорджія. Так, 23 квітня після морського бою британські війська висадилися на острові Південна Джорджія. 25 квітня аргентинці спробували витиснути британців із острова, однак британці, при підтримці флоту, контратакували і після не тривалого бою, аргентинці здались. 25 квітня 1982 р. острів Південна Джорджія було звільнено [18].

Із 25 квітня до 1 травня британські сили закріплювались на острові Південна Джорджія. Готувався новий етап бойових дій метою якого було остаточне звільнення Фолклендських островів. Новий етап розпочався 1 травня 1982 року із бомбардування ВПС Британії аеродрому Стенлі на Фолклендських островах, паралельно ВМС Британії атакували оборонні лінії аргентинців біля островів [21]. 1 травня, Британські ВПС, попри складність завдання³, прорвали аргентинську протиповітряну оборону та змогли атакувати аеродром Стенлі.

У відповідь на атаку по аеродрому Стенлі, ВМС Аргентини вирішив атакувати флот Британії. 2 травня 1982 року, ВМС Аргентини здійснили невдалу спробу атакувати британські ВМС, але зазнавши значних втрат (під час цієї атаки британцями був потоплений найпотужніший аргентинський крейсер «Генерал Бельграно») аргентинці змушені були відступити [2; 35].

Перемога ВМС Британії 2 травня мала стратегічний ефект на подальший розвиток подій: по-перше, було усунуто загрозу аргентинського флоту, адже після втрати крейсера «Генерал Бельграно» аргентинський флот більше не брав участі у боях; по-друге, в аргентинському командуванні намітився розкол, а в аргентинському суспільстві спав ентузіазм; по-третє, на міжнародній арені

³ ВПС Британії мали виконати місію надзвичайно великої дальності, адже авіабаза ВПС Британії була на о. Вознесіння, тому нальоти були на відстань більше 6 тис. морських миль (більше 12 тис. км.), а сам політ туди й назад займав 16 годин. Окрім того, потрібно було прорвати протиповітряну оборону Аргентини [35].

Британія укріпила свій авторитет продемонструвавши потенціал свого військового флоту [35]. Варто відзначити, що знищення крейсера «Генерал Бельграно» мало не однозначну оцінку на міжнародній арені, ряд країн критикували Британію за цей крок.

Хоча збройні сили Аргентини все ще контролювали Фолклендські острови, ініціатива перейшла до збройних сил Британії. Аргентина здійснила ряд успішних атак, як-от 4 травня, коли було знищено британський есминець «Шеффілд», однак не змогла переломити хід воєнних подій [30].

Після інтенсивних боїв на початку травня, Британія погодилась на посередництво ООН. Тому перша половина травня 1982 року у військовому плані була менш інтенсивна.

Останню місію із примирення Аргентини і Британії здійснили ООН за посередництва Генерального секретаря ООН Хав'єр Перес де Куельяра. Так, 18 травня 1982 року узгодивши із Британією, Хав'єр Перес де Куельяра представив Аргентині пропозицію ООН, яка передбачала: введення адміністрації ООН, яка мала контролювати виведення аргентинських і британських військ із островів; керування островами здійснюватиметься адміністратором ООН у консультації з представницькими установами. Британія навіть відмовлялась від попередньої умови повернення своєї адміністрації після виведення аргентинських сил, також Британія вилучила посилення на «самовизначення» фолклендців. А майбутні переговори щодо суверенітету над Фолклендськими островами мало б модерувати ООН [17, с. 174–175]. Але аргентинці – відхилили пропозицію ООН.

Після провалу місії ООН британці посилили бойові дії. Уже 21 травня британські війська здійснили висадку біля Сан-Карлос на Фолклендських островах. Встановивши безпечний плацдарм у Сан-Карлос збройні сили Британії із вогневою підтримкою авіації та флоту розпочали наступальні дії проти Аргентини на острові. Так, із 27 по 28 травня, із боями британськими збройними силами були звільнені Дарвін і Гуз-Грін [16]. У ході битви британці втратили 18 солдат, а аргентинці 47 убитими та 941 полоненими. А 30 травня британці захопили стратегічну гору Кент. Перевага на острові була у руках британців [30].

У період ведення активних воєнних дій, «особливо після того, як вони набули напруженого характеру, збройні сили Аргентини виявилися в ситуації гострого браку сучасних зразків військової техніки, починаючи від приладів нічного бачення і закінчуючи протикорабельними й зеніт-

ними ракетами. У контексті цієї проблеми повною мірою висвітилися слабкі місця національного військово-промислового комплексу [Аргентини] і його критична залежність від імпорту» [7, с. 52].

У зв'язку із перемогами Британії, 31 травня 1982 р. Рональд Рейган у телефонній розмові закликав свою британську колегу «проявити великодушність» й розпочати переговори із Аргентиною, оскільки Британія має перевагу щоб досягти угоду про припинення вогню. Однак М. Тетчер відмовила посиляючись на те, що Британія у війні змушена була «діяти сама, без зовнішньої сторони» і уже втратила 255 британських військовослужбовців, тому Тетчер заявила, що «єдиним прийнятним результатом для аргентинців є згода на вихід [із Фолклендських островів] без переговорів» [12].

1 червня на Фолклендські острови прибуло ще 5 тисяч британських військових. Генерал Джеремі Мур, розпочав планування наступу на Стенлі, де все ще перебував останній аргентинський гарнізон [18]. 11–13 червня розпочався наступ на Стенлі. Так, у ніч на 11 червня 1982 р. британські війська, підтримані вогнем із кораблів Королівського флоту, атакували стратегічні висоти довкола Стенлі. В результаті нічної атаки було захоплено гору Гарріет, гору Двох Сестер та гору Лонгдон. А 13 червня, розпочалася друга й завершальна фаза під час якої британські військові захопили хребет Вірелес та гору Тумблдаун, які були останніми природними лініями захисту довкола Стенлі. Стало зрозуміло, що аргентинські військові у Стенлі не зможуть зупинити наступ британців [16].

14 червня 1982 року було оголошено про припинення вогню, й прем'єр-міністр Тетчер оголосила про початок переговорів про капітуляцію. Цього ж дня, 14 червня 1982 р., генерал Маріо Менендес, аргентинський військовий губернатор окупованих островів, здався британському генералу Джеремі Муру. Опівночі генерал Маріо Менендес підписав акт капітуляції. Війну за Фолкленди було завершено. 20 червня 1982 р., було звільнено й Південні Сандвічеві острови, що входили до групи Фолклендських островів. На всіх островах було відновлено контроль Великої Британії [18].

Варто відзначити, що особливість Фолклендської війни полягала у «відносній рівновазі сил, які обидві конфліктуючі сторони застосовували у проведенні операцій. Саме це обумовило характер воєнних дій і масштаб, з яким вони велися» [7, с. 52].

Фолклендська війна продемонструвала, що Британія має потужний військово-морський флот і

готова відстоювати свої інтереси військовим шляхом. Для Маргарет Тетчер перемога у Фолклендській війні принесла популярність й перемогу консервативній партії на наступних парламентських виборах у 1983 році [8]. Хоча ще у довоєнні 1981–1982 роках рейтинг уряду Тетчер і її консервативної партії впав до 24% через непопулярні внутрішні економічні реформи [5, с. 74].

Внаслідок поразки у Фолклендській війні генерал Галтьєрі подав у відставку, а в 1983 році у Аргентині відбулися демократичні вибори. Президентом Аргентини було обрано демократичного опозиціонера – Рауля Альфонсіна, як наслідок Аргентина, стала на шлях демократизації [8]. Рауль Альфонсін створив «Національну комісію» задля розслідування злочинів скоєних хунтою проти аргентинців під час так званої «брудної війни», у підсумку членів хунти (генерала Віделя, Віола та ін.) було притягнуто до кримінальної відповідальності за військові злочини в Аргентині. А Леопольда Галтьєрі, який у 1982 році розпочав Фолклендську війну, було засуджено у 1986 році за невдале управління аргентинськими військами у війні за Мальвінські острови (згодом помилувано).

У наступні роки Аргентина розпочала процес мирного врегулювання територіальних суперечок із своїми сусідами. Так, у 1984 році шляхом референдуму було вирішено суперечку із Чилі щодо протоки Бігль, яка тривала із 1974 по 1984 рр. Натомість, із Британією відносини тривалий час були замороженими і тільки у 1990 році було відновлено аргентино-британські двосторонні відносини [1]. У 2011–2012 роках між Аргентиною та Британією вкотре загострилися відносини щодо Фолклендських островів. Відповідю на кризу 2011–2012 років став референдум на Фолклендських островах щодо політичного статусу островів. Так, 10–11 березня 2013 року на Фолклендських островах відбувся референдум за результатами якого 99,8% жителів островів проголосували за те, щоб залишитися заморською територією Сполученого Королівства. Аргентина не визнала результати референдуму. У червні 2022 року Комітет ООН із питань деколонізації охарактеризував аргентино-британську суперечку щодо Фолклендських островів «особливою колоніальною ситуацією» й закликав сторони до переговорів [3]. У 2022 році, Сантьяго Каф'єро, міністр закордонних справ Аргентини, зазначив що «Сполучене Королівство та Аргентина є членами G20» й «співпрацюють над ключовими питаннями міжнародного порядку денного, [...] поділяють фундаментальні цінності та бачення світового

порядку, заснованого на правилах. І все ж у південноатлантичному порядку денному ми поводи́мося так, ніби конфлікт відбувся лише вчора» [13].

Питання статусу Фолклендських островів і досі залишається актуальним для аргентинців, які продовжують заявляти, що «Мальвіни були, є і будуть аргентинськими» [27, с. 12]. Водночас й у самій Великій Британії питання Фолклендських островів не втрачає актуальності, яка офіційно відстоює право фолклендців залишатися заморською територією Сполученого Королівства, що було підтверджено жителями Фолклендських островів на референдумі 2013 року [3].

Висновки. Фолклендські острови, через своє стратегічне розташування на півдні Атлантичного океану, із самого початку колонізації виступали предметом суперечок щодо суверенітету: спершу між Британією та Францією (1765–1761), потім між Іспанією та Британією (1761–1776), а після 1820-х між Аргентиною та Британією. Кожна країна прагнула закріпитися на островах, які мали стратегічне значення. З кінця 1960-х років Аргентина й Британія вели перемовини щодо врегулювання спірного статусу Фолклендських островів. Однак із кінця 1970-х років аргентино-британські перемовини щодо Фолклендських островів зайшли у глухий кут, як наслідок аргентинська хунта вирішила силою захопити острови у квітні 1982 році.

Аргентинська агресія проти Британії на Фолклендських островах мала різні оцінки, оскільки Аргентина твердила, що це було вирішення «колоніальної суперечки», натомість Британія засудила дії Аргентини, як збройну агресію. Після нетривалого періоду посередництва США, 21 квітня 1982 року Британія розпочала військову компанію проти Аргентини на Фолклендських островах, яка завершилась поразкою Аргентини на Фолклендських островах 14 червня 1982 року.

За результатами Фолклендської війни 1982 р., Британія відновила суверенітет над Фолклендськими островами й контролює острови в односторонньому порядку. Фолклендська війна підтвердила воєнно-морську міць Британії, оскільки напередодні початку воєнної операції проти Аргентини, низка експертів вважала, що британцям не вдасться досягти звільнення Фолклендських островів воєнним шляхом. Проте із 21 квітня по 14 червня 1982 року британські збройні сили повернули контроль над Фолклендськими островами Британії.

Для Аргентини, поразка у Фолклендській війні 1982 року призвела до демократичних

змін й усунення військової хунти від влади у 1983 році. Після поразки у Фолклендській війні Аргентина стала на шлях демократичних змін, наслідком чого стало розслідування злочинів хунти проти аргентинців, так званої «брудної війни» в Аргентині.

Однак перспективи подальших переговорів щодо майбутнього статусу Фолклендських островів, на даний момент, виглядають маловіро-

гідними. Більше того, Британія поставила умову, що майбутнє островів буде залежати від рішення острів'ян. Окрім того, за результатами референдуму, що відбувся 2013 р. на Фолклендських островах 99,8% жителів островів висловили бажання залишатися заморською територією Сполученого Королівства. Отож, через агресивні дії 1982 року Аргентина втратила можливість отримати Фолклендські острови у тривалій перспективі.

Список літератури:

1. Войтко А. На край світу – за корону. 35 років Фолклендській війні. *Дзеркало тижня*, 2017. URL: https://zn.ua/ukr/HISTORY/na-kray-svitu-za-koronu-35-rokiv-folklandskiy-viyni_.html (дата звернення 15.10.2024).
2. Вудворд С. Фолклендская война. Мемуары командующего фолклендской ударной группой. / упр. П. Робинсон, предсл. М. Тетчер. Симферополь: Доля, 2005. 416 с.
3. Ларрус П. Фолклендські острови – відкрита рана Аргентини. / перекл. М. Віда, І. Тіпер. *GlobalVoices*, 2023. URL: <https://uk.globalvoices.org/2023/10/20/7980/> (дата звернення 15.10.2024).
4. Панченко Ю. Особливості союзницьких відносин неоконсервативних урядів М. Тетчер і Р. Рейгана. *Сумська старовина*. №XXI-XXII, 2007. С. 72–76.
5. Пик С. Фолклендська війна 1982 р. крізь призму «особистісного чинника». *Вісник Львівського університету. Серія: Міжнародні відносини*. Вип. 46, 2019. С. 72–87.
6. Проскурєнко О. Фолкленди 1982: Невідома війна. Чернівці, 2023. 152 с.
7. Татарков Д. Міжвидові угруповання військ (сил) в англо-аргентинському збройному конфлікті 1982 року. Автореф. дис. канд. іст. наук: 20.02.22. Київ, 2013. 200 с.
8. Шурхало Д. Фолкленди: остання імперська війна Британії, або як демократія перемогла диктатуру. *Radio Свобода*, 2022. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/velyka-brytaniya-peremoha-viyna-arhenty-na-folklandski-ostrovy/31896539.html> (дата звернення 15.10.2024).
9. Balza M. Guerra de las Malvinas, por Martín Balza. *Perfil*, 2020. URL: <https://www.perfil.com/noticias/opinion/opinion-martin-balza-2-abril-dia-veteranos-caidos-guerra-malvinas.phtml> (дата звернення 15.10.2024).
10. Belén-Rodríguez A. ¿Como fue posible la Guerra de Malvinas? Buenos Aires: 2022. 12 p.
11. Bound G. Falkland Islanders at War. London: Pen & Sword Books Limited, 2006. 224 p.
12. Burns J. Papers Show Rare Friction for Thatcher and Reagan. *The New York Times*, 2012. URL: <https://www.nytimes.com/2012/12/29/world/europe/falklands-war-caused-rare-friction-for-thatcher-and-reagan.html> (дата звернення 15.10.2024).
13. Caferio S. Forty years after the Malvinas war, Britain still acts as if the dispute is settled. It isn't. *The Guardian*, 2022. URL: https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/apr/02/falklands-war-britain-sovereignty-uk-un-resolutions?CMP=Share_AndroidApp_Other (дата звернення 15.10.2024).
14. Cawkell M. The Falkland Story, 1592–1982. Nelson, 1983. 90 p.
15. Cawkell M. The History of the Falkland Islands. Nelson, 2001. 190 p.
16. Corum J. Argentine Airpower in the Falklands War: An Operational View. *Air and Space Power Journal*. №16(3), 2002. P. 59–77.
17. Eddy P. The Falklands War. / edited by P. Eddy, M. Linklater, P. Gillman. London: BCA, 1982. 274 p.
18. Freedman L. The Official History of the Falklands Campaign, Volume 2: War and Diplomacy (Government Official History Series). [London: Routledge, 2005. 858 p.
19. Goebel J. The Struggle for the Falkland Islands: A Study in Legal and Diplomatic History. London: Yale University Press, 1927. 482 p.
20. Goshko J. Peruvian Peace Initiative Believed To Retain Some Chance for Gains. *Washington Post*, 1982. URL: <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1982/05/04/peruvian-peace-initiative-believed-to-retain-some-chance-for-gains/e9b7b9c4-67f5-46b2-a056-1ea38ae7a3f8/> (дата звернення 15.10.2024).
21. Graham-Yooll A. The islands taken to save a government's face. *The Guardian*, 2012. URL: <https://www.theguardian.com/theguardian/2012/apr/03/falklands-war-reasons-for-invasion-1982> (дата звернення 15.10.2024).
22. Herman A. To Rule The Waves: How the British Navy Shaped the Modern World. New York: HarperCollins, 2004. 560 p.
23. Jenkins S. British sovereignty over the Falklands is an absurd imperial hangover that must end. *The Guardian*, 2022. URL: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2022/apr/07/british-sovereignty-falklands-absurd-imperial-hangover-argentina> (дата звернення 15.10.2024).

24. Kirschbaum O., Van-Der-Kooy R., Cardoso E. *Malvinas, La Trama Secreta*. Buenos Aires: Planeta, 1992. 526 p.
25. Lorenz F. (2014). *Todo lo que necesitás saber sobre Malvinas*. Buenos Aires: Paidós. 212 p.
26. Margolis L. How BBC man scooped invasion news. *BBC News*, 2007. URL: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/6514011.stm (дата звернення 15.10.2024).
27. Moloeznik M.-P., Paz J.-G. *A 40 años de la Guerra de Malvinas: una mirada diferente*. Buenos Aires: Escuela Nacional de Inteligencia, 2022. 576 p.
28. Norton-Taylor R., Evans R. UK held secret talks to cede sovereignty: Minister met junta envoy in Switzerland, official war history reveals. *The Guardian*, 2005. URL: <https://www.theguardian.com/uk/2005/jun/28/falklands.past> (дата звернення 15.10.2024).
29. Peron in 1953 Tried To Buy the Falklands. *The New York Times*, 1984. URL: <https://www.nytimes.com/1984/01/03/world/peron-in-1953-tried-to-buy-the-falklands.html> (дата звернення 15.10.2024).
30. Privratsky K. *Logistics in the Falklands War. Behind the British Victory*. /Croydon: Pen & Sword Military, 2014. 157 p.
31. U.N. Resolution on Falkland War. *The New York Times*, 1982. URL: <https://www.nytimes.com/1982/06/05/world/un-resolution-on-falkland-war.html> (дата звернення 15.10.2024).
32. UN 2065 (XX). Question of the Falkland Islands (Malvinas). Resolutions adopted on the reports of the Fourth Committee. *United Nations*. 16 December 1965. URL: https://treaties.un.org/doc/source/docs/A_RES_2065-Eng.pdf (дата звернення 15.10.2024).
33. UN Resolution 502. United Nations Security Council 2350th meeting. *UN Library*, 1982. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/34455> (дата звернення 15.10.2024).
34. UN Resolution 505. United Nations Security Council 2368th meeting, *UN Library*, 1982. URL: <https://digitallibrary.un.org/record/34458> (дата звернення 15.10.2024).
35. White R. *Vulcan 607*. London: Bantam Press, 2012. 464 p.

Danyliuk I.V., Prystaiko V.V. FALKLANDS WAR 1982: ARGENTINE-BRITISH ARMED CONFLICT

The article examines the Argentine-British war for control of the Falkland Islands in 1982. The Falkland Islands have been the subject of a sovereignty dispute since the beginning of colonization: first between Britain and France (1765–1761), then between Spain and Britain (1761–1776), and after the 1820s between Argentina and Britain. Each country sought to gain a foothold on the islands, as the Falklands have strategic importance in the Atlantic Ocean.

It was noted that since the end of the 1960s, Argentina and Britain had been conducting bilateral negotiations regarding the islands' future status. Between the two countries in the 1960–1970s were reached agreements that facilitated the development of communications between the Falkland Islands and Argentina. However, since the end of the 1970s, the talks have reached a dead end. Due to the lack of progress in negotiations on the future status of the Falkland Islands, the Argentine junta decided to seize the islands by force, which was carried out on April 2, 1982.

Argentina's occupation of the Falkland Islands had different assessments because Argentina insisted that it was a solution of a "colonial dispute", instead Great Britain condemned Argentina's actions as armed aggression.

Great Britain's response to Argentina's aggression was sharp and uncompromising. Britain launched work on two fronts: diplomatic and military. British diplomats achieved the introduction of sanctions against Argentina, as well as receiving help from their allies (Commonwealth countries, EU countries, and the USA). After a brief period of US diplomatic mediation, on April 21, 1982, Britain launched a military campaign against Argentina in the Falkland Islands. Resulting in Argentina's defeat and the surrender of Argentine forces in the Falkland Islands on 14 June 1982. As a result of the Falklands War in 1982, Britain regained control over the islands.

Key words: *Falkland War, Falkland Islands, Argentina, Great Britain, Latin America, Atlantic Ocean.*